

PRIVAATSUSÕIGUS INIMÕIGUSENA JA IGAPÄEVATEHNOLOOGIAD: Uuringu tulemused ja soovitused

Maria Murumaa-Mengel

Tartu Ülikooli mediauuringute nooremteadur
maria.murumaa@ut.ee

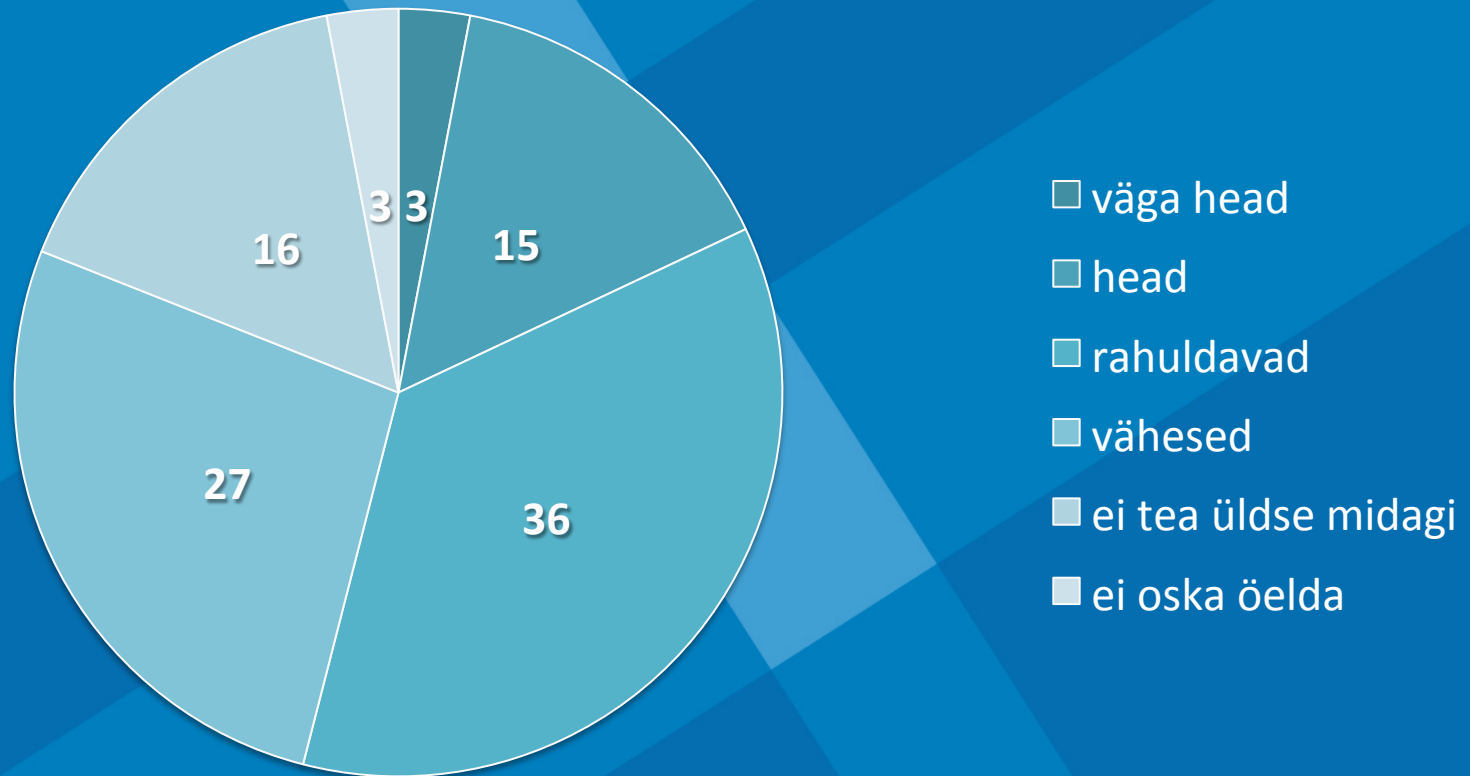
Katrin Laas-Mikko

Inimõiguste Instituut
katrin.laas-mikko@eih.ee

Uuringust

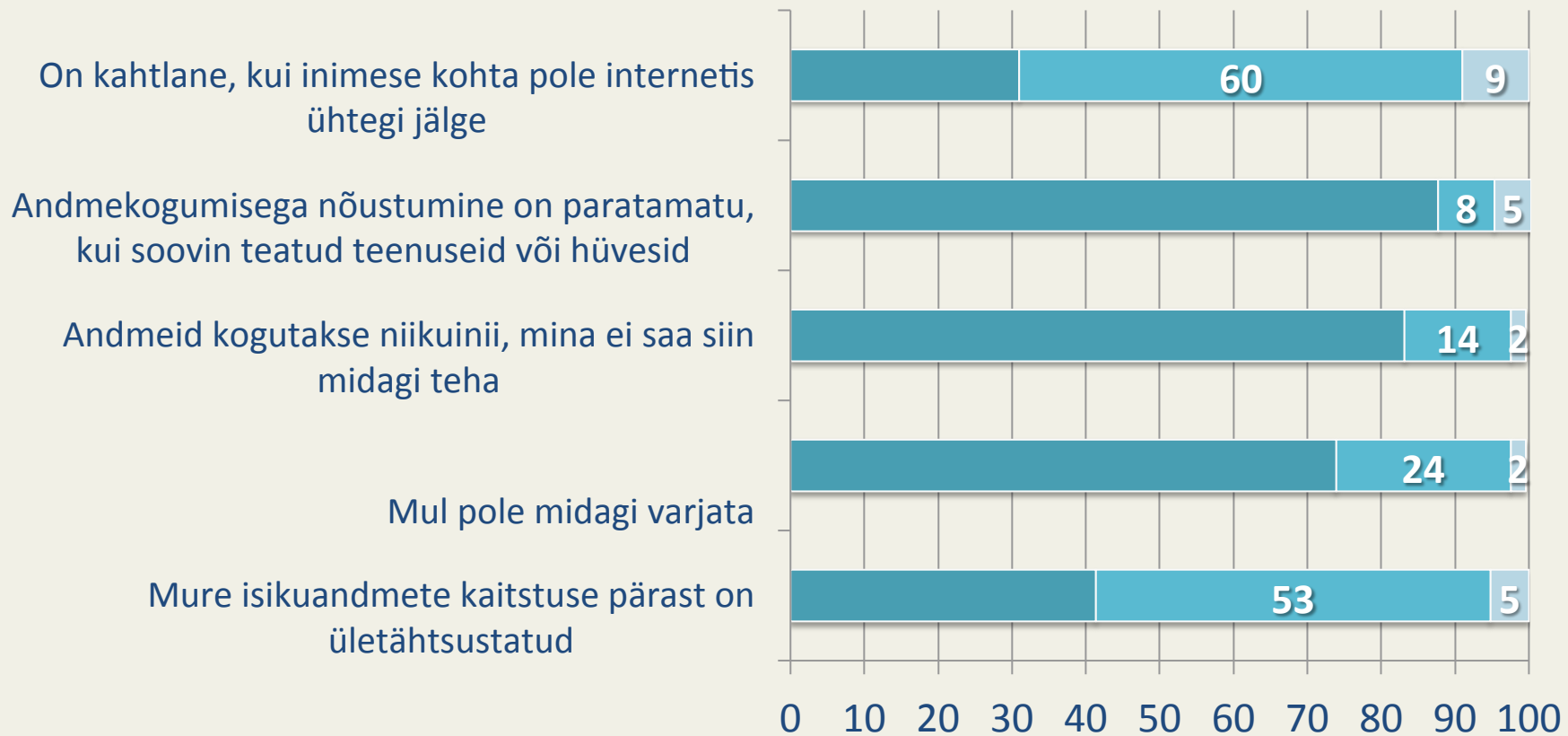
- 27. mai - 15. juuni 2014
- 959 vastanut (15-74aastased)
  - Viimase kuu jooksul on internetti kasutanud 83% küsitletud inimestest
    - sülearvutiga 79%
    - lauaarvutiga 74%
    - nutitelefoniaga 50%
  - 72% on sotsiaalmeedias konto
  - 51% loob ise sotsiaalmeedias sisu

Milliseks hindate oma teadmisi selle kohta, milliseid andmeid erinevad asutused Teie kohta koguvad?
(% kõigist vastajatest)

Kuivõrd nõustute järgmiste väidetega? (% kõigist vastajatest)

■ Nõustun täiesti, pigem nõustun   ■ Ei nõustu, pigem ei nõustu   ■ Ei tea

Mis inimesi häirib?

Kõik vastajad

- Lasteaed kasutab lapse pilti kodulehel (44%)
- Allahindluse saamiseks analüüsitakse ostu- ja otsikäitumist (44%)
- Õpetaja jälgib õpilasi Facebookis (38%)
- Meditsiiniinfo koondamine infosüsteemi (15%)
- Politsei jälgimiskaamerad (13%)

Netikasutajad

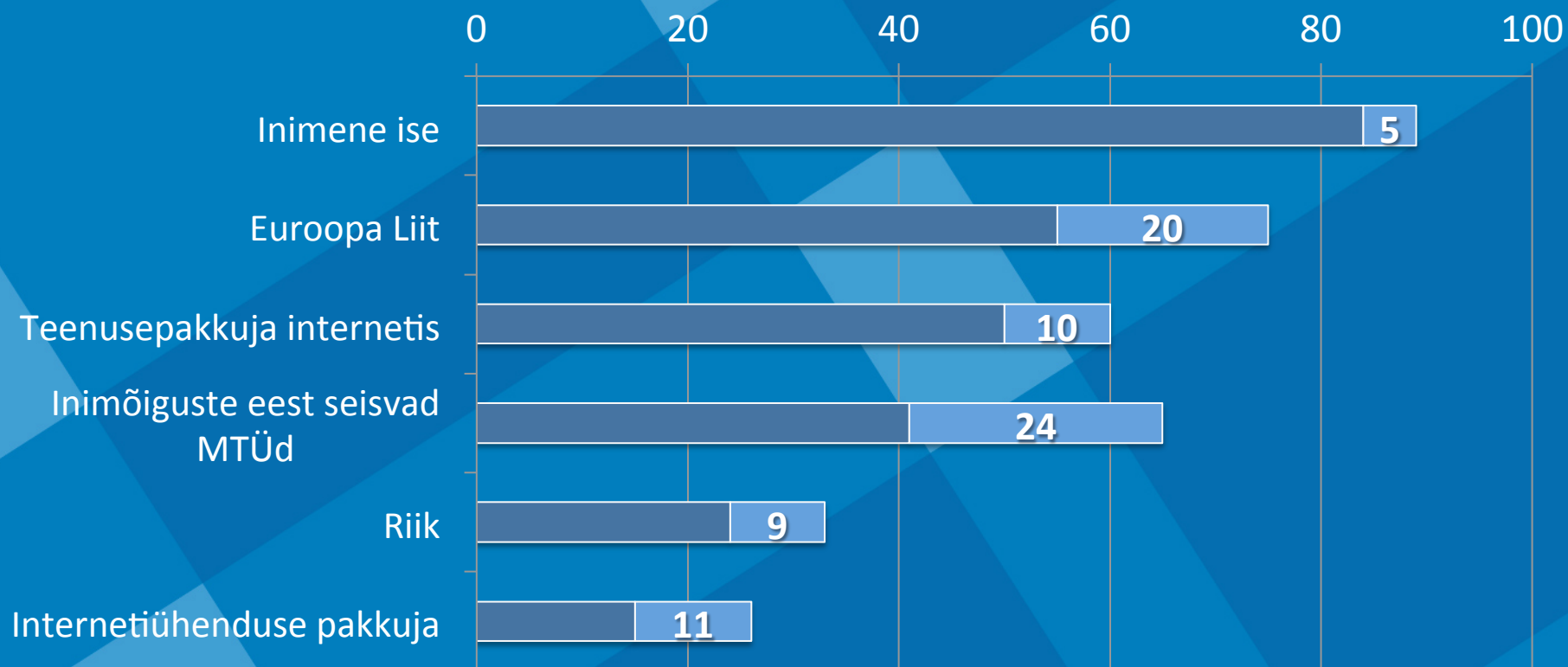
- Meiliteenuse pakkuja analüüsib suunatud reklaamiks meilivahetuse sisu (65%)
- Sõbrad jagavad netis peopilte (60%)
- Äpid küsivad ligipääsu isikuandmetele (54%)
- Treeninguandmete avaldamine sotsiaalmeedias (39%)
- Asukohaandmete avaldamine teenuse kasutamiseks (nt parkimine, takso) (31%)

Tajutud rikkumised

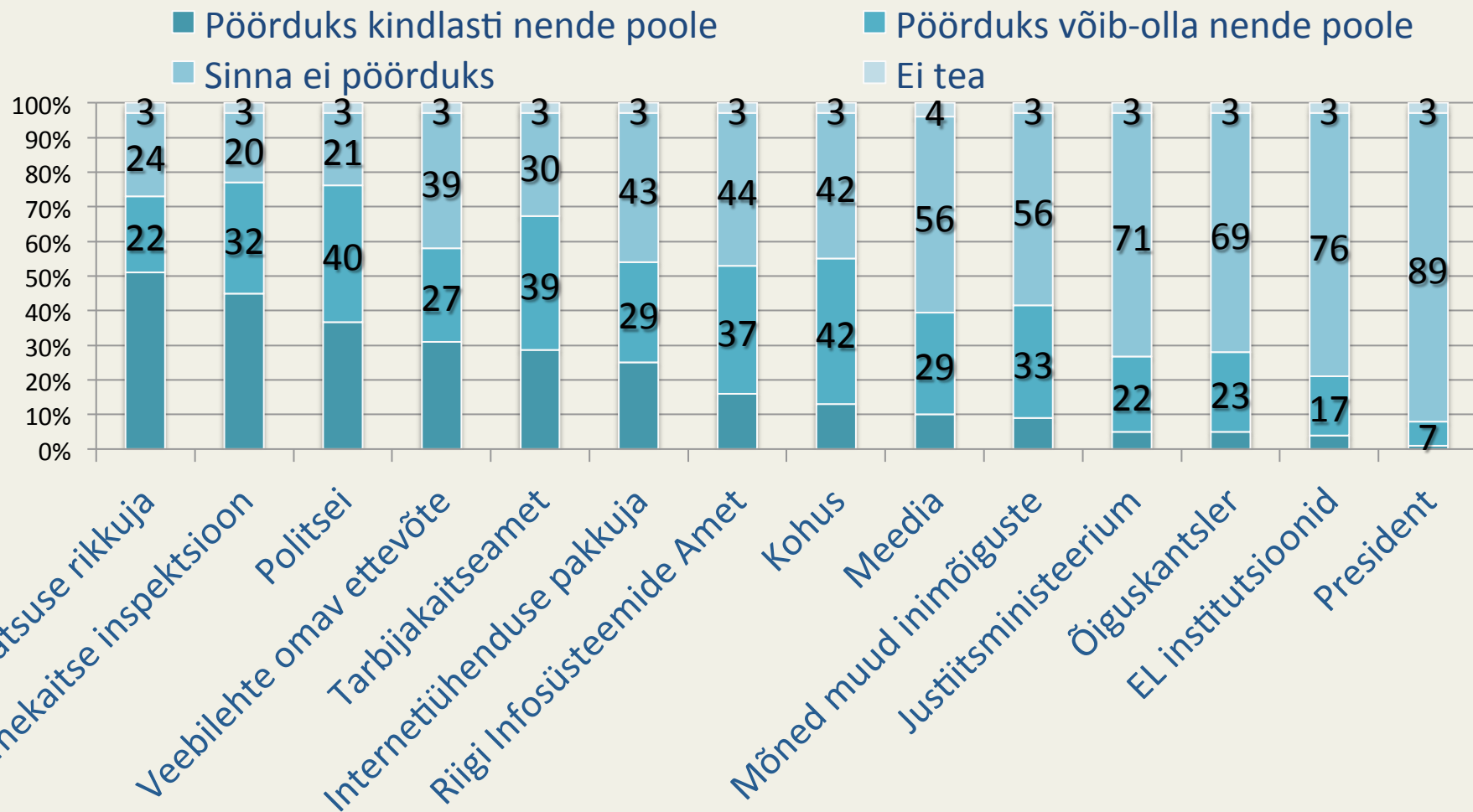
- Viimase 12 kuu jooksul on tajunud oma privaatsuse rikkumist (kõigist vastajatest)
  - 16% võõraste inimeste poolt
  - 15% interneti teenusepakkuja poolt
  - 11% eraettevõtete poolt
  - 11% sõprade ja lähedaste poolt

Kas Teie arvates peaks inimese isikuandmete kaitstuse eest internetis vastutama... (% kõigist vastajatest)

- Nõustun, et inimese isikuandmete kaitstuse eest internetis peaks vastutama...
- Ei tea

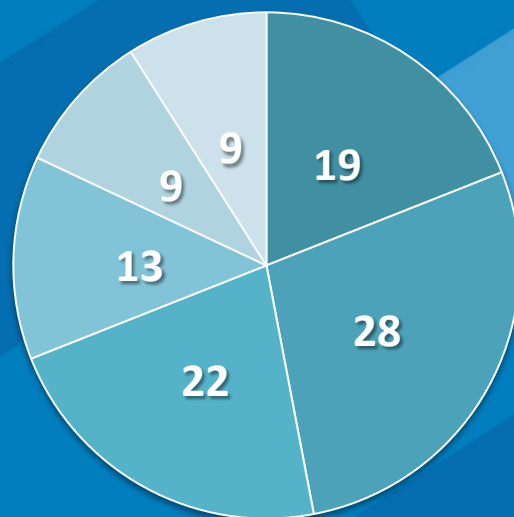
Kui tunneksite, et teie privaatsust on internetikeskkonnas rikutud, siis kuhu te oma õiguste kaitseks pöörduksite? (% kõigist vastajatest)

Inimese isiklik vastutus

Kas loete erinevate teenuste (sh nutirakendused) kasutamise- ja privaatsustingimused enne nendega nõustumist läbi?
(% kõigist vastajatest)

- Alati
- Enamasti
- Mõnikord
- Harva
- Mitte kunagi
- Ei oska öelda

Privaatsuse kaitseks kasutatavad strateegiad

Info tagasihoidlik jagamine (80%)

Info jagamisest hoidumine (78%)

Turvatarkvara kasutamine (76%)

...

Dokumente
krüpteerinud (24%)

Esitanud
valeinfot
(11%)

„Ei tea sellisest võimalusest“

- 23% ei tea dokumentide ja sõnumite krüpteerimise võimalusest
- 18% ei tea võimalusest kustutada veebilehitseja (brauseri) ajalugu või küpsiseid (*cookies*)
- 18% ei tea, kuidas kasutada veebikeskkonna või nutirakenduste (äppide) poolt pakutavaid privaatsusseadeid
- Tegemist vastusevariantidega, kus pisut keerukamad terminid
  - krüpteerimine,
  - veebilehitseja ehk brauser,
  - küpsised ehk *cookies*,
  - nutirakendus ehk äpp
  - sertifikaat

Soovitused

- Teadlikkuse ja digitaalse kirjaoskusega vaja süstemaatiliselt ja mitmekülgset (edasi) tegelda erinevates vanusegruppides
- Teha kättesaadavaks lihtsasti mõistetav ja näitlikustatud asjakohane teave
- Välja töötada hea tava nii eraettevõtetele kui ka avalikele asutustele andmete töötlemisest teavitamiseks kokkuvõtlikul ja arusaadaval viisil